

CAN'CA Kitap Değerlendirme

"Tek Kanatlılar - Kabin Memurluğu Mesleği ve Tarihçesi"

Can EREL
Uçak Mühendisi
can.ereel@canerel.com.tr

Kitabın içinde, havayolu uçuşlarında yaşanan acil durumlarda yaşananlar olduğunu bildiğim için, zarif bir armağan olarak gönderilen bu kitapta ilk olarak Aralık 1979 Samsun - Ankara seferini yapmakta olan Fokker F-28 (TC-JAT) uçağı kazasına baktım. Uçak mühendisliği öğrenimim sürerken belki ilk ilgilendiğim olaydı; Çubuk-Ankara'da tepeye düşen o uçak ve hayatta kalan tek mürettebat olarak yanmakta olan enkazdan yaralı ayrılan ve kendisine ulaşarak yardım etmek isteyen vatandaşları uçaktaki bebek ve yolculara gönderen kabin memuru. Olayı 282'inci sayfada buldum; ilgilinin Kabin Amiri Nilay Ercan olduğu da yazıyordu...

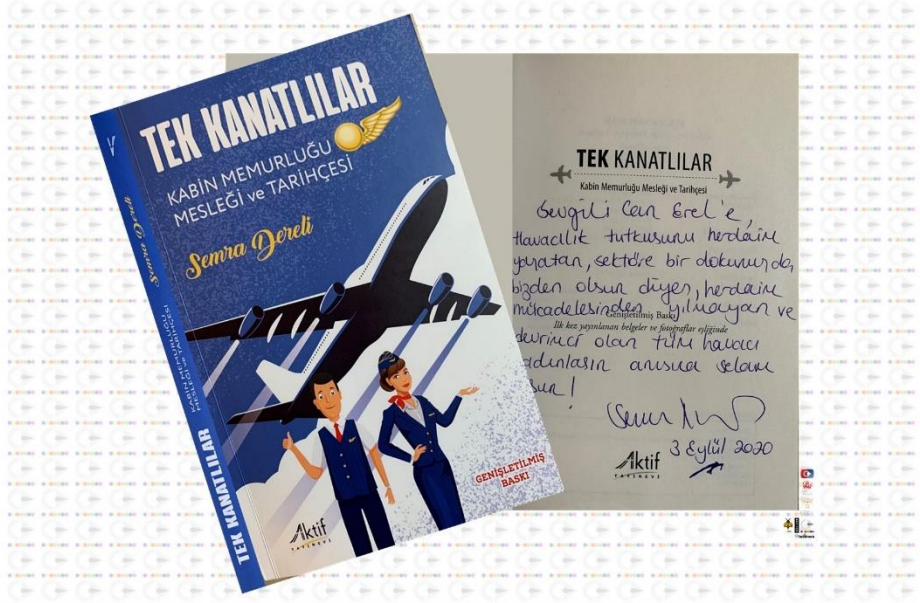
...o gün yaşadığım sıkıntıyı anımsadım ve zaman içinde havacılık emniyeti ve güvenliği konusunda yaşanan gelişmeleri düşündüm; "iyi ki!" dedim, İkarus Ruhu'na sahipler var.

Böyle bir ilk duyguyu yaşata kitabın yazarı meslektaşım ile, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Toplumsal Cinsiyet Dengesi (TCD) Geliştirme Komisyonu'nun "İlk Havacı Kadın" çalışması sonuçlarına göre belirlenen "İlk Hava Kamarotu & Hostes" konusunda teyitleşirken olmuştum sanıyorum. Sonrasında da, düzenlenen sicil belgesinin, ilgililere ulaştırılabilmesi koordinasyonunu yapmıştım; Havayolları Emekli Kabin Memurları Derneği (ARFAA) Yönetim Kurulu Başkanı olarak...

...bazı çalışmalarımda elde ettiğim bulguları, örneğin,

- Azize Bona ile ilişkilendirilen "Meslek Günü" seçiminin insanımıza ifade ettiği anlamı,
- Bir yabancıya tasarımı yaptırılarak kullanılan "Meslek Kıyafetleri" uygunluğunu, değerlendirirken de danışıp değerli görüşlerini almıştım. Bir de yarışmamı kazanmıştı, armağan olarak "[CAN'CA Türkiye'de, Endüstrinin Gelişiminde İz Bırakanlar](#)" kitabımı sunmuştum!

İyi ki de tanımışım, havacılık tutkusunu her daim yaşatarak mesleğine aşık, onu sürekli öğrenerek geliştiren ve sonraki kuşaklara da erişerek yazılı - sözlü anlatıları bilgi, görgü ve deneyimlerini aktarmaya çalışan değerli meslektaşım sevgili Semra Dereli Civelekhan'ı; kitabı için kutlarken gelecek kuşaklara yönelik sürekli çabası için de minnettar olduğumu belirtmeliyim.

Bu şık Türkçe kitabı okumaya, künyeyi uzun uzun inceleyerek başladım;

Yazar	: Semra Dereli.
Yayın Yönetmeni	: Cemal Piri
Yayınevi	: Aktif Yayınevi, İstanbul
Editör	: Zeynep Yeşilova
Kapak Tasarımı	: Altamira Ajans
Sayfa Düzeni	: Bilal Şenel
Baskı	: Birlik Basım (1 Baskı: İstanbul, 2019)
ISBN	: 978-605-9940-24-5
Sayfa Sayısı	: 423

satırlarında yer alanların üzerinden birkaç kez geçip, emeklerine şükranlarımı sundum.

Sonraki okumalarım öğrenmek, kavramak ve keyif amacına göre farklı hızlarda oldu; yazarak not aldığım anlar da; bazı notlarımı meslektaşlarımla paylaşarak tartışmalarım da oldu.

Kitabın, büyük bir keyif ile okunan bölümlerinden tespitlerimi takip eden alt başlıklarda paylaşmak isterim:

Çok disiplini meslek gruplarına sahip havacılığın 'Apron Tozu' kaynaklı bulaşıcı tutku gerekliliğini anlatan "Önsöz" içinde, öncülerin 'İkarus Ruhu'na da değinerek, kabin memurunun en sihirli ofise sahip olduğunu öne sürülüyor...

Pek çoğumuzun hayatına dokunan bu meşakkatli meslek sahiplerinin kahramanlıklarını hatırlamak öz görevine sahip olduğu belirtilen kitabın "Giriş" bölümünde, küresel ve ulusal başlangıçlarından günümüze evrelerine de değinilerek meslek hakkında bilgi verilme yöntemine değinilip kaynaklardan bahsedilerek bölümler hakkında özet bilgi paylaşılıyor.

"Kabin Memurluğu Mesleğinin Tanımı ve Önemi" bölümünde bu mesleğe yönelecekler doğru kaynağa dayalı veri ve bilgilerle meslek tanıtılarak inanç oluşturma gayreti görülüyor.

Havacılığın dünyadaki tarihçesinden başlayarak farklı zaman ve coğrafyada mesleğin kronolojik olarak ele alındığı "Dünyada Sivil Havacılığın Ortaya Çıkışı ve Kabin Memurluğu Mesleği" bölümünde, ilk yolcu hizmeti, 'Cabin Boys' uygulaması, ilk kabin memuru, üniforması ve eğitimi, meslek örgütlenmeleri, yaşanan zorluklar ve sosyal hakların gelişimi de dahil ayrıntılı değerlendirmeler var.

Havacılığın Türkiye tarihçesinden başlayarak kamarcılıktan başlayıp önce telsizciliğe sonra da hostesliğe evrilen mesleğin ulusal kronolojide ele alındığı "Türkiye'de Sivil Havacılığın Gelişimi ve Kabin Memurluğu Mesleği" bölümünde öncü çalışmaları yapanlar, ilk yaşanmışlıklar, eğitim tipleri, süreçleri ve altyapıları, çalışma usulleri ile yayınlar, meslek örgütlenmeleri, ağırlıklı olarak Türk Hava Yolları penceresinden, anlatılıyor.

Bu bölümde, ilave olarak söylemem gerekenler de var. Bir süredir havacılık yayınları ve meslek gruplarında kıyafet ve aksesuarlarla da daha fazla ilgim olduğu için,

- *Anılan periyodik yayınlarda,*
 - *Havacılık Dünyası (1959),*
 - *Aura (2000'li yılların başı),*
- *Anılan kitaplarda,*
 - *Etiquette,*
- *Kıyafet tasarımları alanında,*
 - *Ayşen Moda Evi (1967),*
 - *Beymen (1979),*
 - *Vakko (1992),*
 - *İpekçi (2008),*
 - *Vakko (2008),*
 - *Bilotta (2018),*

tespitleri dikkatimi çekti; bu konuyu ele alacağımız bir ortak çalışmanın ilk ışığını çaktı.

Yerde ve havada kabin içinde normal şartlar dışında dünyada ve Türkiye'de yaşanan gelişmeler de "Acil Durumlarda Kabin Memuru Performansları" başlıklı bölümde yer verilmiş.

Mesleki eğitim ile ilgili düzenlemeler, örgün ve yaygın olarak uygulanan öğretimler, eğitim tipleri ve süreçleri konularında tespit, değerlendirmelere "Kabin Memuru Eğitimleri" bölümünde yer verilerek bazı önerilerde de bulunulmuş.

"Kabin Memuru Adayının Rehberi" bölümü ise kabin memurluğu mesleğine ilgi duyan, yapan ve ayrılma düşüncesini taşıyanlar yardımcı olacak belirleme ve öneriler paylaşılıyor.

Özetle, Kabin Memurluğu mesleğinin ulusal havacılığın gelişiminde sahip olduğu önemli pay paylaşılan bilgi, belge, fotoğraf ve anılarla teyit ediliyor ve ulusal havacılığının gelişim sürecine yönelik eskimeyecek bir başka kaynak eser daha kütüphanemdeki yerini alıyordu...

...zorluklarla mücadele edilerek hazırlandığını değerlendirdiğim, meslek erbabı için bir referans kaynak olarak yararlanılabileceğini değerlendirdiğim bu kitabın kabin memurluğu mesleği ile ilgili her insanda da en az bendeki etkiyi yaratacağını değerlendiriyorum

Ülkedeki "Okul - Sanayi - Devlet" işbirliğinin en güzel örneklerinden biri olarak gerçekleştirdiğimiz o örgün öğretim havacılık programında, iş garantili ön lisans seviyesi ilk Kabin Memurluğu programı anılarımı da tazeleyen "**Tek Kanatlılar - Kabin Memurluğu Mesleği ve Tarihçesi**" kitabı vefa ile yansıttıkları, bıraktığı izleri ile yazarına gurur verecek, okuyanı öğreterek mutlu edecek bir eser...

Bu vesile ile, kabin memurluğu mesleğinin geçmişinde ve bugününde pay, düş, düşün ve emek sahibi olanlardan ve büyük bir onur ile icra edenlerden aramızdan ayrılmış olanlara rahmet ve bizimle beraber olanlara bitimsiz sağlık dileyerek, sevgili Semra ile beraber böyle güzel bir eseri hazırlayanları bir kez daha minnetle anıyor ve Can-ı gönülden teşekkür ediyorum.

KAYNAKÇA :

1. Can EREL; "[CAN'CA Türkiye'de, Endüstrinin Gelişiminde İz Birakanlar](#)"; Kitap, Ankara, Mart 2014.
2. Hürriyet Gazetesi: "[Düşen uçağın peşinden gitti](#)"; 25.10.2014.